

里 趙 凡 趙 李 趙 趙 趙 凡 邱 趙 凡 趙 趙 李 邱 趙 趙 凡 李 凡 趙 邱 李 凡 邱 趙 趙 凡 凡

355

Կատանդի հուլիսի 16 Յուլիսի 1850 .

Հատուտ ամենադժուար բնույթի մասնակից եղած են այս ազգօգուտ առաջարկութեան յառաջադիմութեանը, և երկրորդապէս թիւն չկայ, թէ օգուտաբառ առատագութ Սուբիւթեանին և իւր պաշտօնէից աշտպանութեամբը յաջողութեամբ պիտի պատկոխի այս ազգօգուտ և մարդասիրական գաղափարը :

Ի ՆՈՐ ՏԱՐԻ

Աւելին է ներկայումս կարապետեան ,
Յաւիւրաց աւրբ Փրին Դպրասան
Վալսիայի :

—Օգտտավառ Սալբանը, որ միշտ կրվում
 թայ արժանաւոր կերպիւ վարձուհատոյց ըլլա-
 իր հաւատարիմ պաշտօնատարաց, ցանկալով իւր
 կայսերական բարեհաճու թէան ապացոյց մը տալ
 Տիւղեանն ձեռնհամբու գերդաստանին՝ իրենց
 վաղմի անձնանուէր ծառայութեանցը համար,
 հաճեցաւ մարդասիրաբար կանչել տալ անդեաւ-
 երը Զըրազմիկ արքունի պալատը գլխեմախայլ
 խորապետ չէլէպին որ Տիւղեան ազնուական գեր-

Այլուտայէն կը գրեն , թէ յիշեալ քաղաքին նահիլէները մեծապէս գոհ են այգիման կառաւորիչ լինմամբայ (Արիմ փաշայէն , որ իւրմարաւորէր և քաղցր վարմունքէն ՚ի զատ , ամէնուն յորդարու թիւն կրէէ առանց կողմնապահութեան , կուգէ որ իւր հրամանին տակ եղած պաշտօնականներն ալ իւր անաչառ օրինակին հետեւին . ուրիշ մէջ է թէ որինազանց մը գտնուելու ըլլայ , սիդիյի կրպակաւուի . և այս պատճառաւ գրեթէ մէն գործքերը առանց յապառնասաց և արդաւարթեամբ վարձան կրնդունին :

Ո՛հ, յընծաւիթ ծընունդ, ամի օր երջանիկ դու Կաղս'նդ, ,

Ո՛հ ցընծաւիթ ծընունդ. ամի օր երջանիկ դու Կաղանդ ,

Որ ընձեռէ ձերս մեծայարգ :

Ո՛ր հայր անեղ, քեզ շնորհ ունի թոթալթաթս իմ լեզուն ,
 յի հեռուն անդ անկեթ... Գ. Ս.

Անցցե՛ր այս ամ գերթ բիր ահսն ընդ հօրովման նոր տարւոս

Ջերծ յարկածից չար թըշնամուոյն խաղաղ կենօք կենցաղույս :

Պէտք չէ՛ յաւերժ ՚ի շաք փառաց ,
Բարի իշխանն մէք ուխտաւորսն :

Մաղթեմք ո՞՞Տեր, հընչեա՛ հեզիկ, հընչեա զեփիւս քաղցրասիւք,

Առաջադաս 'ի գերդաստան մեծի Տառեանի մեհապետ

Բարգաւաւաճել զերթ ձիթէնի արգասաւոր ի լարիս :

Կեցցէ՛ վեհալն մեր քաջազարմ,
Համան աստուծոյ՝

Մի՛ մեղկեմ ես արեգ, լուսին և ոչ աստեղ ք դիշերոյ :

Ո՞ն պահեողէ Տէր ողորմեսցի բերանս քոյ :

Ի գերազանձ շուք յարգանոց ազգիս Հայոց նպաստանի :

Փայլեա՛ւ արիւիդ ճաճանչաւոր ,

Վայսկապետ Զեքեղաւոր :

Ուծանուն աւագ Իշխան Կէտ վաւորոյ օսմանէն :

Ի յոսկետառն գրոշմել արժան ըզձեր անունն պատուականն
Բնո քեզապաշտն Կ. Կ. Կ.

Ներքեւ խնդրեմ ինձ անխորժիս ներողութիւններ տալու .

Պանծա՛ շրբեղ արփիապէս ,

ՊԵՐՃ ԱՎԻՐԱՅ ՎԷՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Ի. ԲԱՆԻՍԻԱՆԻ 1850 .

3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-

[The page number "7" is written at the bottom center.]

750.

Առայեւ ՚ի հանդիսի շարաթական հարցաքննութեան սուրբ
Խաչի գպրատան Իւսկիւտարու :

Մեծապատիւ Տե՛օրք իմ հայրախնամք ։

Որ տաշնայ աշտպնութեանը կամ ուր խարտուցանալն մատաննու թիւնք՝ ոչ զինն շուրջ պուշարէին, մինչ զանգըր մատանց իմաց զարժողականութեան յաշկամաց կճկեալ տեսանէին՝ ի չաբաթական գրութիւնս իմաց պարտաւորեալ բանադրութեանց։ Որ վարանք անհարկնք ոչ զիս յոգի դատէին, մինչ զարեւն ընկերակցաց իմաց տեսանէի զփոյթ սիրաւառ, որ ըզձաճննճեր իմն եռանդեամբ յեւելեալ զմիտեամբ եկեալ, յիւրաքանչիւր շաբաթական տնօրէնութիւնս, մէն մի գրաւոր բանախօսութեամբ իւրեանց ի ցանկաւն փառս փառաւորէին։ Ի տեսանէն իմ անդընկերաց իմաց զգովն լի պաշտամանցն ի սկզբանէն, այսր զանքդմիթահատ շարունակութիւնս, թէ՛ զէտ նուաստս իբրեւ ունկնդիր քո օտարական ի հանդիտահանուցն անցեալ ի կարգս ի լռիկ մտաբեր լինն իմ բերկրէի ի հոգի ե զուարթանայի իլ սակակո տգտտ արդեօք յաղմկայող կրիցս ի նշնութեանց, յայտնի իմն է զն ոչ երբէք ըստ զաշոռնկցութեան անհրաժեշտ պայմանն, ի ասն լի յակճիւտ բանասիրութեանց նոցին կան իմ, և արքանչիւր բառք բանկցն այնոցիկ ի որաթուիչ ետից և ի սայրասուր նիզակց եկեալ ի նմաութիւնս, ի ներքս ի յիս ազգու իմն ներգրութեամբ՝ կարեմքը զփրտ իմ խոցոտեին, թէ՛ իմն ոչ ինձ լինէր ի դէպ զնոցին ընթանալ զանկալին ճանապարհ, իւրդ արեւ անձնական իմ կարութիւն՝ թէ՛ պէտք բաղմիցս ձեռնթափ զիս

ԵԳԻՊՏՈՍ . Ազգայնական , 4 Յունվարի . Հանդիս-
տու թիւերը կը շարունակուի բոլոր Լիգիտատի մէջ :
Բարձրագոյնը Լիգիտատի փաշան Գաֆուրէ կը գլխաւոր
նախ միշտ . և թէպէտ ձայն մը տարածեցաւ
անցեալները հասարակութե մէջ , թէ միտք ունի
ճանապարհորդութի մը ընդ Լիտորին Լիգիտատի
բայց այս ձայնը չտուեցաւ :

Օգոստոսի միջինը Կահիրէի մէջ Լիգիտատի
թիւերն անորոշեցին Լիգիտատի Լիգիտատի
չային . կը հաստատեն նաեւ թէ Կահիրէի ընդ-
հանուր կառավարութիւնը տրուած է այս երեւելի
պաշտօնատարին , որ մօտ օրերս պիտի թողու
Լիգիտատի Կահիրէի Կահիրէի Կահիրէի հա-
մար : Սմանք ուրիշ կերպիւ կը մեկնեն այս ճանա-
պարհորդութիւնը :

Բիւրոյ փաշան արդէն ճանապարհ ելաւ Կոս-
տանդնուպոլիս երթալու . և իւր մեկնելն ա-
ռաջ՝ օրինք բաժնուեցաւ իւր ընկերին , և Լի-
գիտատի ունեցած իւր ստացուածոց իրաւունքն
հրաժարեցաւ 650,000 թաւր Կահիրէի :

Սոյն փաշան , որ Կահիրէի գաղտնի էր բարձ-
րագոյնը Լիգիտատի փաշան տեսնելու համար , ե-
րեկ վերադարձաւ Կահիրէի :

Ինչպէս նախընթաց թերթերէն ըսինք , Հոսի-
տայի բարձրագոյնը Սարիմա իշխանի հին Լի-
գիտատի շաքեռաւով մը մեկնեցաւ Կոստան-
դնուպոլիս : Սիւնիոյ շաքեռաւը Կոստանդնուպոլիս
պիտի երթայ փեմափայլ Լիգիտատի պէյը բերելու :

ԱՐՏԱՐԻՆ ԵՄԵՐ

ԱՐՏԱՐԻՆ . Լոնտոն , 5-15 Յունվարի : Եւ հզօր տե-
րութեան վիճակը օր ըստ օրէ ևս առաւել զար-
գանալու վրայ է զանազան նոր և օգտակար կար-
գադրութիւններով , որոնք խաղաղութեամբ և
սիրով ի գործ կը դրուին . ըստորում՝ նոյնինքն
կառավարութիւնն է որ մարդասիրաբար կը փո-
թայ առաջարկելու ազգային երեսփոխանաց խոր-
հրդարանին այն նորոգութիւնները՝ որ օգտակար
կը համարի ազգին յառաջագիւտութեանը : Կիրաւի
նշանակութեան արժանի է , որ երբ Լիգիտատի
սահմանադրական ուրիշ տէրութեանց մէջ ազա-
տական ազգօգուտ առաջարկութիւններ հաստա-
տելու համար շատ անգամ ժամանակին երկար
և անօգուտ վիճաբանութիւններով և կոխնե-
րով կանցնեն որոցմէ երբեմն ալ արիւնհեղու-
թիւններ կը ծագին որ բոլորովն անգործողութիւն

արտեալ է ի կարևորաց յայտարարաց , այլ
սակայն ի լծորդին ընդ նմին և գիտարահաս
մտաց խաղաղութիւն , գրեթէ ոչ երբեք ի ծնունդս
բանից շարժել յուսացող ցանկեր զնորին ամու-
թիւնն ի գործ առ այս արկանելոյ , և ոչ իսկ
համարձակեցուցանել անգամ՝ կանգուն տուած
ձերք կալ պայծառ չբեղութեանց :

Սինչ յայտարար արտատաքնապի վարանմունս
կայի տարտամական , և ահա ձայն զուարթարար
ի միջ ի զբարիս իմ ցանկացողաց ի լեւիս իմ
հասեալ փողէր խախտուանք . «Օարթիւր , ձայ-
նէր , զարթիւր , ո՛վ վարանականգ դու . զի ննջես ,
զի՞ խորդաս տակաւին յարեծուփ խելու նաւիդ
վհատութեան , արի՛ , կարգաւ և դու ըստ ընկե-
րացդ՝ զ՛նտուած քեզ յօգնականութիւն , և օգ-
նեսցէ իսկ անշուշտ ըստ իւրումն անհաս բարե-
խնամութեան , զի որ զ՛նտուան զայն լիութեան
զվեհերոտան մարգարէ ի շնչաւոր և ի գնայուն
խորոյն անտի անդնդոց զիտէ հանել ազատել ,
զիտդ ո՛չ և քեզ գնոյն մարդասիրեցէ և թէ բո-
լորով սրտիւ առ նա կարգայցես : Լիգիտատի
և յանպտուղ երկմտութեանց զգաւորացեալ մա-
տիւր ըստ ընկերացդ և դու ի կատարումն բաժնի
քումք պաշտօնան եթէ հաղորդակից ընդ նոսա
իցես : Սինչ գիտես , զի միանգամ ցօղումն ամպա-
ձիւր անձրեաց չգորեն զպսք անդոց և զգարաւ
տանաց յագեցուցանել » : Եւ բարբառ խոս-
խուսական կազդուրեաց սրգարե զոգի իմ ի
շարժմունս այս պաշտօնան , և իւր զձեռանէ
կախալ զնուստիս ամ կացոյց զիս յայտարարեալ
վսեմական : Սուտի առցայտ վայր յոյժամաց անա-
գաներուն իմ , հայրախնամ ներդրմանութե ձեր
հանգիստան ցանկացեալ զնթացս բանից իմոց

կը թողուն նոյն ազգօգուտ առաջարկութիւնները
երբոր , կըսեմք , միւս կառավարութիւնները օր
ըստ օրէ սեղմելու վրայ են իրենց նախկին տա-
մանադրական ազատութիւնները՝ չկրնարով ու-
րիշ կերպիւ հաստատուն պահել հասարակաց
կարգը և անգործութիւնը , Սինչ իւրիշ անիւր
խոհեմ կառավարութիւնը հանգարտութեամբ
և շարունակ բայով կը յառաջագիւտէ միշտ օգուտ
կար և մարդասիրական կարգադրութեանց մէջ :
Լիգիտատի ազատութեան սկզբունքը ամէն օր
հաստատութիւն կըստանան Սինչ իւրիշ անիւր
միտցեալ թագաւորութեանց մէջ , և ազատ նա-
ւարկութեան նոր օրէնսդրութիւնը՝ որ սկսաւ ի
գործ դրուել տարւոյս սկիզբէն , գրեթէ պսակեց
առաջարկան ազատութեան գրութիւնը :

Ինչպիսիք զիստաւոր կարգադրութիւններ
հաստատուեցան տէրութեան ծախսով մէջ , նմա-
նապէս պատրաստ զօրաց թիւր նաւադէցաւ :
Լիգիտատի կեն , թէ ազգային խորհրդարանին
բացուելու ժամանակը , կառավարութիւնը ինքը
պիտի առաջարկէ ազատական նոր գրութիւնն մը
պատգամաւոր ընտրելու : Քանզի յայտնի է որ
մինչև ցայսօր պատգամաւոր ընտրելու իրաւ-
ունքը զանազան ծանր պայմանաց տակ դրուած
է Լիգիտատի մէջ , բայց կը հաստատեն , թէ ընտ-
րութեան նոր ազատութիւնը ի գործ դրուելու
ընթաց , իւրաքանչիւր օր կարողութիւն ունի
ազատաց համար սահմանեալ տուրքը վճարելու ,
իրաւունք պիտի ունենայ մասնակից ըլլալ պատ-
գամաւոր ընտրելու գործողութեանը :

Եւրոպական յառաջագիւտութիւն մը կըստ
նախ Սինչ իւրիշ անիւր կառավարական գրու-
թեան մէջ , և այս գրութիւնը ամենէն օգուտ
կար ընտրելու վրայ համազուեալ համար , բաւա-
կան է բաղադրել Լիգիտատի ազգին յառաջագիւտ
վիճակը ուրիշ ազգաց կացութեանը հետ : Սինչ
Սինչ իւրիշ անիւր տէրութեան մէջ է , որ կա-
ռավարութիւնը ինքիւրմէ՝ նորոգութիւններ կա-
ռաւարկէ , զորոնք ազգին զարգացմանը նպաստա-
մատոյց կը համարի . և այս պատճառաւ ծանր
ընդգիւծութիւն մը չկրնար ծագել նոյն նորոգու-
թեանց գործադրութեանը համար :

Այս Սինչ իւրիշ նման մը յառաջարկեց իւր
երկիրները վարձքով բռնողներուն , որոց օգուտ
կար առաջարկութիւններ կրնէ զանազան նոր
գրութիւններ ընելու համար յիշեալ երկիրներուն
մէջ : Լիգիտատի կերպիւ կաշխատի համալը իւր

առ սիրելի՛ ընկերակիցս իմ գործուցից ի յորդոր :

Լիգիտատից իմ սիրակալք :

Չե տակաւ զթէլ բանիցս առեալ զորդորաւ
նայ՝ ճառեցից աստէն զոր ինչ ընդ իս անցին անցը
յանցելումն գիշերի : Գրեթէ կէս գիշերոյն էր
ժամանակ տեսի ի տեսլեան զի պատրաստութի
մեծ հանդերձիւր ի գալոցիս յայտնի , և ի
հարց գալն իմ ի գիտել զպատրաստութեանցն
առի զպատրաստութի՝ եթէ ընդհանրական քննու-
թեանն էին հանդերձանքն այնորիկ : Լիգիտատի
ծագեցաւ և օրն փորձութե . և ահա ուսումնա-
կանաց կաճառք՝ զմատեան կրկնակի ներհակա-
գիր բաշխմանց զառաջեալ , և զանթմեք բուհից
ի ձեռն ունելով , ի խումբս խումբս բարբիւն
շուրջ զնոյն զմտութե փորձութեան : Լիգիտատի
արկաւ վիճակ . և յեւանն ի վիճակի միւս մու մեք
ի յառաջագիւտ եղելոց , վարանական իմն ընթա-
լիւք գայր ընդ առաջ նոյս ի բոլորախումբ
նոստարանն , այլ յորժամ՝ զոր ի յառաջանցն
սրտին տեսի զգիւտն նորին զգիւտափութիւնն ,
տարակուսեցայ իսկոյն ի վերայ օրինաւոր պատա-
խանելոյ , այլ ոչ որպէս կարձէի յանկ եւ պա-
տախանաւորութի նորին , զի թէպէտ յիշիկ զե-
ռաւ մատնականաց չփութեցաւ զառաջինն՝ այլ եր-
թալով երթալով ուրի առեալ անիւրեւ վճարեաց
զհաշիւ իւր , և զբաշխուութեանն ընկարաւ
զմիջանակ ամենեցունց ի գոյնստ եկեալ : Լիգի-
տատի առաջ և երկրորդ վիճակաւ օրն , այլ տկարու-
թիւն նորին ի պատախանաւոր այնպիսի իմն վշտա-
ցոյց առ հաւաքակ զփրտա ամենեցուն՝ մինչև
յերեսս նորին հայիլ անգամ չհանգուրժէին , ո-
րոյ կար ի գրուի յատենն եւեալ գնաց ի տեղի
իւր . և նշաւա՛ զամենեցուն կոցիալ ընկարաւ

վարձաւորները , թէ պէտք չէ ամենեկն անկա-
լութիւն մը ունենան , թէ կրնայ վերստին հառ-
տատուիլ արմոտաց ներս մոտեւոր արգելքը :
Օրէնսդրութեան մէջ զան փոփոխութիւնները՝
անդեան վերադարձաւ ազգայնաց ազատ ներս
մոտեւորն վրայոք՝ անհասանելի են կըսէ յիշեալ
երեւելի արմոտական անձը : Լիգիտատի ամենայն
մասին հաւատարմ , կը յարէ , թէ ոչ այժմեան ,
ազգային խորհրդարանը , և ոչ ապաւնի խորհր-
դարաններէն մէկն ալ հաւանութիւն պիտի չտայ
նորէն հաստատուել յիշեալ ազգայնաց տուրքը :

Կրամը միշտ իրիտ առատ է , և կը հաստատեն
թէ Լիգիտատի գրամանոցը (պանքա) հարիւրին շի
պիտի իջեցնէ փոխ տուած իւր գրամանց տարեկան
տոկոսը : Քանզի այս գրամանոցին պատրաստ դրա-
մը օրընտրէ շատեալ վրայ է . և այս օրուան
օրս իւր գանձուց մէջ առնեցա՛ծ մեծապէս եզոտ-
րատու գրամանց գումարը գրեթէ 17 միլիոն իւսա
սթէլինի կը համար , այսինքն 1870 միլիոն օսմանեան
զուրուշ : Լիգիտատի գրամանոցը երբեք այս օրինակ
առատութեան մէջ գտնուած չէր :

Սինչ իւրիշ Օրէնքը , որ իմեցիք քաղաքին
բնակչաց կողմանէ երեսփոխան էր ազգային խոր-
հրդարանին մէջ , հրաժարեցաւ իւր պաշտօնէն :
Քանզի ժամանակիս զանազան գիտաբար պարա-
գայից պատճառաւ իւր կարողութիւնը չտանիր
այժմ , կըսէ , որ Սինչ նոստի . և այս մայրաքա-
ղաքիս ծանր ծախքը կարող ընթաց ընելու :

ԳԱՂԱԿԱ . Փարիզ , 4-16 Յունվարի : Սինչ իւր
նշանակութեան արժանի գիտուած մը չկայ : Լի-
գիտատի թիւերը կը շարունակուի միշտ Կահիրէի մէջ ,
բայց հասարակապետական կառավարութիւնը ,
որ ազգային խորհրդարանին անդամաց մեծագոյն
մասը իրեն կուսակից ըլլած էր , կերեւի թէ այս
մեծագոյն կուսակցութիւնը կորսնցուցած է .
քանզի բանի մը ինքիւրեւութեան մէջ իւր առաջար-
կութիւնները չընդունուեցան , ուստի ըսել է որ
ազգային ժողովը վստահ չէ կառավարութեան
ընթացքին վրայ : Լիգիտատի պատճառաւ շատերը
կը կարծէին թէ պաշտօնէից Ժողովը պիտի լուծուի
բայց անոնց կարծեացը հակառակ՝ քանի մը լրա-
գրաց մէջ հետեւեալ յօդուածը հաստատուե-
ցաւ , որ կենթադրութի թէ արտաքին գործաց
պաշտօնէին կողմանէ հաղորդուած է :

«Լիգիտատի խորհրդարանին մեծագոյն մասը իւր
հաճութիւնը տկար կերպիւ մը յայտնելուն հա-

ըստ արժանեւոյն զտկարութեան գիտարմեւորն ա-
նուն , և այսպէս շարունակեցաւ գործողութիւն :
Որք յառաջագիւտ գտան՝ փառաւարեալ յամե-
նեցուն՝ կոցին ընդ աջմէ ակմբին . և որք տկարա-
ցանն , ի ձախմէ կոցեալ և ոչ զաչս ի յերկինս
համբաւեալ համարձակին , ցաւ տկարացն այնու-
ցիկ այնպիսի իմն խառնեցին զիս ի հագի , մինչև
այլ յայլմէ եղեալ սթափեցայ , գոհանալով
զճեռանէ զի առանց յերկրայականին ի փորձ մտա-
նելոյ իմ զարթեայ ի ընդ , և գրեթէ տակաւ
ոչ հանդարտին բարեխնանք սրտիս : Լիգիտատի
զմեկնութեան հարցի զերազոյս , որոյ յետ բա-
ղում խորհրդածութեց համարձակ իմն պատա-
խանեալ տես , թէ այդ տեսիլքս չունի երբեք
զհանգամանս երազոյ , որպէս և է իսկ , այլ իսկ
ըստմանեայ նկարագրութիւնն է առաւել փոր-
ձութեան , աղէ՛ աճապարեան , ուրեմն , և ծանո՛
նելեւացդ զի զգուշացին :

Լիգիտատի , եղբարք իմ սիրակալք զգուշաւոր
իմն ազգեցութիւն մեզ . մի՛ երբեք զայս գործ ա-
մենահարկաւոր՝ որ առաջի կայ առ ոչ ինչս հա-
մարեալ՝ անձնապատասխանութեան մերում՝ փտա-
հացոյք , զի ահա ի ննջել մեր և ի յառնել
ընդ հոս և օրն այն փորձութեան ծագեցե-
ղիւր սուսուսու . զինչ սրգեօր , չգիտեմ ընդ ա-
ռաւ երանիցէ մեզ յորժամ՝ ծագիւ մատին ան-
գամ ոչ ճաշեկողը գատիցիս հակառակ մերոցս
կարծեայ , մի՛ ուրեմն ապաստան լիցոյք մերումն
սրբութեանց գատուութեանց : Լիգիտատի
սուրբ տաւաքեալն Պօղոս եղիցի մեզ օրինակ , որոյ
ընդ այլ կապեցայ յերթալն ի հաւով՝ ստատիկ
նաւակոծութեան հանգիստեալ , և նաւն մինչ

մար կառավարութեան վերջին առաջարկութեանը, ըստ իր անհիմն օրոգիական զիտարարութեանը խիստ երկրային են, և իր յորդարեն զգալի օժանդակները որ հրաժարուին: Այնպէս սակայն ժամանակին սովորութիւնները իբրեւ իրաւունք յառաջ բերելով, կը պահանջէ թէ այս օրինակ տկարութեանը չեն կրնար հրաժարուիլ ծանաջող պաշտօնեաները չեն կրնար այնուհետեւ երկար ժամանակ ձեռք բերելն նոր այնուհետեւ երկար ժամանակ ձեռք բերելն նոր այնուհետեւ երկար ժամանակ ձեռք բերելն:

Այս յօդուածայն հրատարակութեանը մեծ ազդեցութիւն ըրաւ ազգային խորհրդարանին վրայ, ուրախ մօտեցաւ Տարեւ բացատրութեան խնդրելով բնական վրայէն, արտաքին գործոց պաշտօնեայ մօտեցաւ Վահրթր պատասխանեց, թէ ինքը ամենեւին մասնակցել չէր նոյն յօդուածայն հրատարակութեանը, որնոր պիտի արգիլէր, ըստ, եթէ ժամանակաւ անոր ըստ առաջ ընտր: Ինչպէս կը տեսնուի, ազգային խորհրդարանին և պաշտօնեայ ժողովին մէջ համաձայնութիւնը որ ըստ օրէ տկարանալով վրայէն զանազան պատճառներով: Այս կողմէ թիւնը անտարակոյս տէրութեան բարեկարգ ընթացքին շատ վնաս պիտի տայ:

Այսպէս երեւոյթանալով ժողովին մեծագոյն մասին հաճութեամբ մօտեցաւ Տարեւ ինքեալ խորհրդարանին քահանայութեանը և վերադառնալով յանգիստ, փետրվար և մարտ ամիսը համար:

Հատարակութեան հրամանագրով Վահրթր պատասխանեց իր անհիմն զիտարարութեան բարձր աստիճանը շնորհեցաւ:

Ստիւ Վահրթր համարաւոր ազատութեան արքան՝ յանձնարի Վեն սկսեալ կը հրաժարի Վահրթր լրագրող հրատարակութեան պաշտօնէն, և կը հաստատուի թէ պարտաւոր Վրման Մուտ և Կուտը ազգային երեւոյթանալով պիտի յանձնուի այս պաշտօնը:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. Աթէնք, 10-22 Յունիսի: Այսօր կը ծանր դէպքեր պատահեցան, որոնք մայրաքաղաքի բնակիչները մեծ շփոթութեան մէջ ձգեցին: Յայտնի է որ Հելլենական կառավարութիւնը ժամանակէ մը ի վեր անարժան ընթացք մը ունեցաւ Մեծին Բրիտանիոյ տէրութեանը հետ, որուն զանազան օրինակներ պահանջները բանի տեղ չդնելով, միշտ կերպարաններ անոնց գործադրութիւնը: Վասնորոյ յիշեալ տէրութեանը մէկ կողմ ձգելով վերջապէս երկայնաժամութեանը, հարկ համարեցաւ զօրաւոր կերպիւ մը պահանջել իւր իրաւունքը:

Վնայ 4-ին Յունաստանի Վնայի գետան լիւն միտար թիւմա Վիլ ընկերութեանը ծովագետ սըր Վիլիամ Վերքըրին արտաքին գործոց պաշտօնէին տունը գնաց, որուն յառաջման ըստ տուած էր, թէ իրաւ հարկաւոր գործ մը ունի ծանուցանելու: Վնայի գետանը այս պատճառով մէջ իւր կառավարութեան Յունաստանի տէրութեանը դէմ ունեցած որդարացի գանգաւոր համառօտագրեալ յառաջ բերելէն ետեւ հետեւեալ վեց խնդիր առաջարկեց, 24 ժամ միայն ժամանակ տարով Յունաստանի կառավարութեանը, որ ի գործ դնէ զանոնք:

Նախ. Հատուցում միտար Բորդուկալի նախորդ հիւպատոս մօտիւ Վալիֆիքային համար, որուն Վթէրի տունը բռնուի թեմաք մօտեցաւ առաջարկութեան 1846 ին, և կողպտեցին ամէն բան:

Երկրորդ. Հատուցում միտար անգլիական նաւաւ մը համար, որ փոխորդէ մը մը ելլով Մանիայի ծովագետ ինկաւ, որուն բնակիչները բողբոջին կողպտեցին զանոնք:

Երրորդ. Հատուցում միտար նախատեսող որ ըլլին ի Վալիքս անգլիական դրօշակին:

Չորրորդ. Հատուցում միտար բռնութեանց որ ի գործ դրին Յունիական հպատակի մը վրայ յիշեալ Վալիքս բաղնիքը:

Հինգերորդ. Հատուցում միտար անգլիական ծանապարհորդող համար, որոնք առաջակները կողպտեցին անոնց տարին:

Վեցերորդ. Վնայի գետան յանձնել Վնայի տէրութեանը Վալիքս ըստ իր կողմնէն, որ Մուտի կողմէ կի յայտ, և որոց վրայ իրաւացի պահանջներ ունի յիշեալ կառավարութեանը:

Վսեմալի ծովագետ Վերքըր իւր կողմնէն իմացուց, թէ այս խնդիրներուն գործադրութիւնը պաշտօնեան իւր համար եկած է անգլիական նաւատորմիցով:

Երտարին գործոց պաշտօնեայ պարոն Վնաստը անմիջապէս պատասխան մը չկրնալով տալ, ըսաւ:

Թէ իւր կառավարութեանը պիտի իմացնէ այս գործը: Ուստի իսկոյն ժողով մը գումարեցաւ, ուրտեղ տէրութեան բոլոր երեւելի պաշտօնեաները զիտարար օրինականները և փաստաբանները նմանապէս լաւագոյն տէրութեանը գետանները հրաւիրուած էին: Երկար ժամանակ խորհուրդ և քննութիւն ըլլալէն ետեւ, որոշեցաւ թէ յիշեալ խնդիրները անընդունելի են:

Վնայի գետանը ազգեց, որ այս պատասխանը գրով տրուի իրեն, բայց ըստորում ինքն ալ բաւարար երանայ յայտնած էր իւր կառավարութեանը պահանջները, ուստի արտաքին գործոց պաշտօնեայ պարոն Վնաստը ինքնային համեմատ, յիշեալ գետանը ի գիր առաւ Մեծին Բրիտանիոյ պահանջները և յաջորդեց զայն պարոն Վնաստին, որ ինքն ալ գրով յայտնեց Վնայի գետանին Յունաստանի կառավարութեան բացատրական պատասխանը:

Վնայի գետանի գիտաւոր նաւահանգիստները պաշարուած են անգլիացի նաւատորմից, որ Հելլենական կառավարութեան հետ ելլալով Վալիքս ըստ նաւահանգիստը կը տանի: Վնայի գետանը տակաւին վաճառականաց նաւուց վնաս մը չունէր յիշեալ նաւատորմից, միայն թէ Յունաստանի պատերազմական նաւուց արգելեալ է, որ համարձակին անգլիական դրօշակին առջեւ ելլել: Հելլենական պատերազմական շոգենաւը Օթոմանական դուրս ելլելու գեց, սակայն ստիպուեցաւ Վթէրի նաւահանգիստը վերադառնալ, ուսկից ետեւ էր:

Վնայի գետան լիւն միտար թիւմա Վիլ ընկերութեանը պաշտօնատարներով Վթէրի մեկնեցաւ, և ծովագետին եռայարկ նաւը մտաւ Վթէր անուն, ծանուցանելով պարոն Վնաստին, թէ այն տեղ յաջորդէ իւր գրաւոր ազգարարութեանը, և թէ հարկաւոր բան մը կ'ունենայ հաղորդելու իրեն:

Վթէրի Վնայի հիւպատոս միտար Վրինին յանձնուեցաւ անգլիացի հպատակաց գործոց հոգաբարձութեանը, և Հելլենական կառավարութեանը պատասխանատու պիտի ըլլայ անոնց ընտրու վնասուց:

Այս ամէն ցաւալի դիպուածոց համար մեծ գրգռութիւն մը կը տեսնուի Վթէրի բնակչաց վրայ:

ԱՄՍՏՐԻԱ. Վիեննա, 2.14 Յունիսի: Կը հաստատեն թէ այս մայրաքաղաքին պաշարման վիճակը ապրիլ կամ մայիս ամիսը մէջ պիտի վերջուի, իսկ Բրախի պաշարման վիճակը քիչ մը ժամանակ անկէց առաջ պիտի վերջանայ:

մերձ էր ի խորտակիլ, և իւրաքանչիւր նաւորդը յուսահատ ի կենաց և հաց անգամ չթափանէին ուտել, հրեշտակ Տեառն երեւցաւ Պողոսի և քաջալերեաց զնա ասելով, «Մի երկնջիր Պօղէ, ահա շնորհեալ է քեզ Վրտուածոց զամենեւեան» որք ընդ քեզ են ի նաւիդ:

Վրէ հարցանեմ զձեզ, եղբարք իմ սիրականք, զինչ ինչ առնել արդեօք արժան էր Պողոսի ընդ այն անկրկն աւետիսն հրեշտակին, ոչ արգեօք ապահով ի վտանգից եղեալ կալ յանհոգութեան զի պատգամ ընկալաւ ի Տեառնէ ի ձեռն հրեշտակի: Այս. բայց ոչ եթէ ոչ եկաց յանհոգս, այլ և զհակառակն իսկ պատգամին գործեաց յորժամ նաւաւարքն ի վտանգի անդ փախչել աճապարէին. ազդողտիւսց յայտնապէս առ զօրականս՝ որ ի նաւին, ասելով. «Եթէ ոչ գըքա մնան ի նաւին, գուք ապրել ոչ կարէք»: Ահաւասիկ բարբառ վճռական բողբոջին ընդդէմ անվրէպ պատգամաց հրեշտակին. բայց այսու ցուցանել կամէր, թէ որքան և սպասով իցէ որ ի կեղծարքն վտանգից, պարտ է և զգուշութիւն իսկ չթողուլ երբեք ի ձեռնանէ, զի գիտէր թէ պէտ Պօղոս զանկրկն գուշակութիւն բարբառաց հրեշտակին, այլև. զաշխատութեան նուստեացն ի նաւուն կառավարութիւն, հարկ ընդ նմին համարէր:

Ուրեմն խրատ յօրինակէս առեալ մի երբեք կացցուք յանհոգութեան, թէ պէտեւ վտտահ իցեմք յանձնին մեր, աշխատեցուք մինչև ի վախճան, մոյցուք ի շաւիղն անխնջ երկասիրութեան:

զի առաւել ևս դիւրացի մեզ ի մտնեն մեր ի պայքարն փորձութեան: Եղբարք յայտնի իմն է զի եթէ ոչ իցէր խիզախմանը շահատակութեան չէին և պակե պարձանաց, առանց ասպարիզական արշաւանաց և ոչ փառաց միջոցակեր, առանց տաժանակիր նեղութեանց և ոչ հանգիստ երջանիկ, առանց ձիւնատեղացն ձմեռան և ոչ գորտան գեղածիծաղ, նոյնպէս և առանց աշխատութեան, և ոչ մի ինչ արգելիք:

Վապարեցուք ուրեմն ի ձգուան գերազանց ի յուսման մեր գտնիլ, աւելի բան զոր ի մէջ անն ունիցին քննիչք անառք ի գտնողութեան հանդիսի, որ ահա ի լեւիս մեր հնչէ յայտնապէս: Վհա մերձեցաւ ժամանակն հնձոց և գայցեն սերմանահանք գերեմանաւորն զլիթմանաւորն և զհարիւրաւորն պահանջել ի մէջ. որ պատկառանք որ ամօթ նախատեսաց արգեօք ոչ բարդեցին կուտեցին ի գլուխ մեր, եթէ և զփոխարէն անգամ ընդդէմ սերմանեղ չկարողանալ յեմք ի հատուցանել: Եւ զայս իսկ զմտաւ աճցուք, զի մեք ոչ միայն վասն մեր ինքնին եկեալ եմք այս ի յուսման բանից, այլ գիտաւորաբար ազգին մերոյ ի շուք և ի պարձան, ուրեմն գուն գործեցուք բուռն փոփոխ արկանել, զի և ազգ մեր ընդ մեզ փառաւորեցին: Յատակ և համարձակ լիցին պատասխանիք մեր ի հարցաքննութեան անդ. մի երբեք երկիւղ և վախճան նախ բան զերանեն մեր յատեան՝ չորս զմեք պաշարեցեն, որք գրեթէ զկէս զօրութեան կալ լողութեան մտաց մերոց յափշտակեալ թողուն:

շուարականս՝ երբեմն և բողբոջին իսկ, որպէս և քանիցս գիրք շորին առեալ եմք, զգտտու և ըզգտու շուքեմք եկեցուք ի պատասխանիս, զի մի ի շտապէն մեր զայլեայս պատասխանիցեմք որ և սո մի է ի թերութեց: Եւ սպա այնուհետեւ քաջալերու զեղեցալ զայլ ևս մասունս ուսմանց մերոց առ ի զբաւմը արկանել զուն ի գործարկցուք՝ թէպէտ իցեն յարտաքին բարիս յազեցողութիւնը, այլ ի զիտու թեանն ոչ իսկ երբեք, տպաքեն մի յիշատակաւ միայն դեգերիցեմք, այլ համարել ի մեզ փոփոխ ընդդէմ գործք մեր, որչափ և գտնանք, որչափ և կուրեմք: Վայելահիւս զիպակ ոսկեճամուկ գեղեցիկ է արգարքս ի տեսիլ, այլ առաւել ևս ալ խորժականէ յորժամ ստացող նմին լեալ զանձամք զայն ձգ իցեմք, այսպէս իմացուք և զգիտու թեց: Վրալ և առաւել ևս զարգացեալ ի բարիս, և ի քննութեան ամին յաջորդեալ եթէ տէր կամեցի չիրմք ինչ ի վարանին երկեանաց, յօգուտ անձանց մերոց և ի պարձանս ցանկալի Վգիս:

Յաշխիւրաց Իսիւ-գարո-սորբ-իսալ-բարբառ, Սերգէ-Կարապետ փոքրեանց:

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՍԿՁԲՈՒՆՔ

Իրիսաւարքները և ծերերը ևս առաւել համակրանք անգլիական իրաւունքներ, ինչ առաջինները հաճելի հարձակներ ինչ զիպի ծերեանս, և ծերերը յիշելու ըլլալին ինչ ինչ ալ երիտասարդ եղած էն:

—(Գ) Գործարարական ընկերությունները և Կապիտալը
յուրեղանքի վրա հրամանագիր մը ուղղեց առա-
տրիական բանակին . որուն շնորհակալ կըլլայ իւր
հաւատարմութեան ընթացքին համար 1848ին և 1849ին
պատահած քաղաքական մըլտիկանտներուն մէջ : Կը-
յարէ նաև , թէ այսուհետև ևս կրնայ վստահ
ըլլալ անոր վրայ , եթէ հարկը պահանջելու
ըլլայ : Կայսրը այս առթիւ իւր երախտագիտու-
թիւնը կը յայտնէ միանգամայն Ռուսաց վեհա-
փառ Կայսեր , որ զենքով օգնեց իրեն եղբայրա-
բար , և գործակից եղաւ ճաշխարհիկ անշահա-
սիրութեամբ մը՝ բարեկարգութիւնը վերստին
հաստատելու : Եւստիոյ մէջ : Եւստիոյ վեհա-
փառ Կայսրը , պէտք է որ անջնջ պահուի երկու բանա-
կաց միտքը , և առհասարակ մը ըլլայ միաբա-
նութիւնը , որ յայտնեմէ պիտի տիրէ երկու կա-
սերաց և երկու բանակաց մէջ աշխարհքիս խա-
ղաղութիւնը հաստատուն պահելու համար :

ՔԱՆԱՔԱՆ ԵՄԻՐԻՐ

Չմիւսիս , 20 Յունիսի 1850 :

Գաղղիոյ նաւատորմիցը՝ հրամանատարութեամբ
Իսթրուիալ Տէշէն ծովագետին , ամսոյ շին մեր
նաւահանգիստէն մեկնեցաւ Ռուս երթաւոր .
ուսկից Սոքոմիսի գացեր է :

—Նաւերթիւսը թերթիւսի ըսինք , թէ գաղ-
ղիացի նաւատորմի մեծութեան են պառնիկ կնոջ
մը տունը . բայց կերելի թէ այս լուրը չափազան-
ցութեամբ տարածուեալ է հասարակութեան
մէջ . բանին յիշեալ նաւատորմի թէպէտև վստա-
գաւոր վէրք ստացեր է այնտեղ , սակայն առանց
իւր կեանքը կորսնցնելու սղջ և առողջ մեկնե-
ցաւ Իզմիրէն :

—Իրագրոյ վերջի թուովը տատիկ անձրեաց
չարունակութիւնը պատմելով , կըսենք թէ կե-
րելի , որ հիւսիսային օդը պիտի հաստատուի : Եւ-
ստուգիւ այս հովը չյապաղեցաւ դաւալ . բայց
այնքան սաստիկ ցուրտ բերաւ իւր հետը , որ
անցեալ շաբթու քանի մը օր բոլոր փողոցներուն
ջուրերը սառելէն ի դատ , սենեկաց մէջ գըտ
նուած ամաններուն ջուրերը անգամ սառեցան .
բանջարեղինաց և ծառերուն շատ փնտ ստաւ .
և քանի մը խեղճ անձինք ևս ցուրտէն սառելով
մեռան : Ռեօմուրի ջերմագիրք քանի մը օր՝ 5 և 6
աստիճան նշանակեց զրօյն վար : Իսկ բարե-
բաղդութեամբ այս արտաքին կարգի ցուրտը 3—4
օր միայն զիմացաւ , և հետեւեալ օրը կակղցաւ :
Սակայն այսօր ցուրտը սկսաւ աւելնալի ջերմա-
չափը զրօյն վրայ 1 աստիճան կընշանակէ :

—Այրէկ մեծ Վեհր խանին պղծիկ դրանը առջև
երկու անառակ տաճիկ երիտասարդ իրարու
հետ սաստիկ կռիւ ընելով , ստնցմէ մէկը գա-
նակով մահուաւ վերաւորեց իւր ընկերը . որ
հաղիւ թէ կարող եղաւ մինչև յիշեալ խանին
քով վաճառանոցը (պէզտէն) երթալու , և այն
տեղ գետինը ինկաւ ու անմիջապէս մեռաւ :

—Յաւաքի արտիւ կըծանուցանեմք , թէ Կոս-
տանդնուպոլոյ շաքարի լրագիրը՝ երեք ու կէս
տարի շարունակ հրատարակուելէն ետև , երկու
ամիս կայ որ դադարեցաւ , ծախքը եկամուտէն
խիստ աւելի ըլլալուն պատճառաւ :

—Յայտնի է որ Եւրոպայի Բարաբեան գլխաւոր
պարտաւորութիւններէն մէկն ալ գորտաւոր յա-
ռաջագիմութեանը ամէն կերպիւ յորդոր ըլլալ
է . վստորոյ մեր յարգոյ ընթերցողները գիտած
պիտի ըլլան մինչև ցայսօր , թէ աշակերտաց աշ-
խատանքները թիւները հրատարակելով մեր Բա-
նասիրական մէջ , երբեմն անոնց նախանձաւորու-
թիւնը շարժել կուզեմք , երբեմն զանազան դժ-
բախտաց հայկաբանութեան ծառայող տալու ստու-
կան հատարակութեանը , և երբեմն հրատարակ-
ուած յորդածը գրողին քաջաբերութիւն միայն
տալ է միտքերին :

—Բանի մը տարիէ ի վեր խիստ դժուար եղած
էր բաղաբն աղբային հոգաբարձուաց ընտրու-
թիւնը . քանզի ոչ ոք կուզէր յանձնառու ըլլալ
այս ծանր պաշտօնին՝ ժամանակիս դժուար պարս-
կայից պատճառաւ : Թէպէտև մէկերկու տարի
առաջ զանազան փորձեր փորձուցան , որպէսզի
այս աղբային հոգաբարձութիւնը արժանաւոր կեր-

պիւ կարգադրուի . սակայն այս փորձերէն մէկն
ալ չյաջողեցաւ մինչև ցայսօր : Չեմք ուզեր այս
տեղս փնտռել սկզբնապատճառը , որ իւր արժա-
նաւոր յարգութեանը զրկեց այս պատկառելի
պաշտօնը . գուցէ ուրիշ անգամ առիթ կուենե-
նամք խօսելու այս նիւթի վրայ :

Եւստիոյ կրօնութեամբ ծանուցանելու բարեմիտ
հասարակութեանը , թէ նոր կանոն մը ի գործ
դրուեցաւ . աղբային հոգաբարձու տաճաններէն
միայն : Եւստիոյ բաղաբն հայկազուն երեւելի
ներէն քառասուն անձինք ընտրուեցան արժանա-
ւոր աղբային հոգաբարձու ըլլալու : Եւստիոյ
ստան հոգին հինգ դաս բաժնուեցաւ , և իւրա-
քանչիւր դասը իրարու յարմար այսինքն ըստ կարի
համաձայն անձինքներէ բաղաբնեալ ըլլալով ,
յանձնառու եղաւ տարի մը աղբային հոգաբար-
ձութիւն ընելու : Եւստիոյ որոշելու համար թէ որ
դասը որ տարին կատարելու է իւր պաշտօնը , վե-
ճակ ձգուեցաւ . որուն վճռոյն յառաջմանէ ա-
մէնքը իրենց հաւանութիւնին տուած էին :

Եւստիոյ բարեկարգ տնօրէնութիւնը աղբային ժող-
ով տանոյ 3ին երեքշաբթի օրը ի գործ դրուե-
ցաւ ի ներկայութեան մեր հոգեւոր առաջնորդ
գերապատիւ Պօղոս արքայապետ Եւրեպիսիոսի .
և աղբիս գլխաւորները , նախապէս արհեստա-
րաց գլխաւորները իրենց ստորագրութեամբ
հաստատեցին այս նոր տնօրէնութիւնը . որուն
համար կըրտեմք թէ յատուկ կանոններ պիտի հա-
տատուին . ուստի հոգ պիտի տանիր ծանուցա-
նելու զանոնք մեր ընթերցողացը , եթէ իրեք հա-
տատուելու ըլլան :

Եւստիոյ ահաւաստի յիշեալ քառասուն աղ-
բային հոգաբարձուաց ցուցակը , բաժանեալ ի
հինգ դաս . որոցմէ իւրաքանչիւրը վիճակաւ ո-
րոշուեցաւ , թէ որ տարի պիտի վարէ իւր աղ-
բային պաշտօնը :

Եւստիոյ հոգաբարձու լիսն 1850 թին :

Պարոնայք ,

Մահտեսի Եւստիոյ Եւրեպիսիոսի ,
Յակոբ Տէտեան :
Յօհաննէս Տիւրքեան ,
Մահտեսի Պօղոս Գաղապալեան ,
Մահտեսի Սարգիս Փիլիճեան ,
Մահտեսի Կարապետ Եւրեպիսիոսի ,
Մահտեսի Յակոբ Մահտեսի Եւրեպիսիոսի ,
Կերճակ մահտեսի Կիկոլոս Յակոբեան :

Եւստիոյ հոգաբարձու լիսն 1851 թին :

Պարոնայք ,

Հայրապետ Շահումեան :
Մահտեսի Բարսեղ Մարտիրոսեան :
Մահտեսի Պօղոս Պարճաբեան ,
Յօհաննէս Պալատեան :
Մահտեսի Սարգիս Գոնճաեան :
Մահտեսի Յակոբ Գարապալեան :
Կանիէ Կառնեան :
Գրիգոր Պարապալեան :

Եւստիոյ հոգաբարձու լիսն 1852 թին :

Պարոնայք ,

Եւստիոյ Կարապետեան :
Ստեփան Պալատեան :
Մահտեսի Գրիգոր Կոստանդեան ,
Թագաւոր Սեպուրեան :
Կուկա Գրիգորեան :
Յակոբ Սեպուրեան :
Մահտեսի Կայի Սարգիս :
Պետրոս Վեմեան :

Հոգաբարձու լիսն 1853 թին :

Պարոնայք ,

Մահտեսի Ստեփան Եւրեպիսիոսի :
Մահտեսի Ստեփան Գոնճաեան :
Կուկա Ս . Սարգիսեան :
Մահտեսի Յակոբ Իսրայէլեան :
Ստեփան Պապոսեան :
Մահտեսի Յակոբ Նիվանդեան :
Սարգիս Սեպուրեան :
Եւրեպիսիոսի մահտեսի Թագաւոր :

Հոգաբարձու լիսն 1854 թին :

Պարոնայք ,

Յակոբ Վեմեան :
Յօհաննէս Խումարեան :
Մահտեսի Յակոբ Տաճաճեան :

Կարապետ Տիւրքեան :

Ստեփան Շահումեան :

Յօհաննէս Սեպուրեան :

Կոստանդ Սարգիս :

Մահտեսի Կարապետ Սարգիս :

Յայտնի է որ ի պահանջել հարկին այս քառա-
սուն անձանց թիւը կրնայ աւելնալ , նմանապէս
հինգ տարին ըմբռնելէ ետև , եթէ տէր կամեցի ,
յիշեալ հինգ դասը նորէն շքան պիտի առնու-
հարկաւոր եղած փոփոխութեամբ :

Եւստիոյ կարգադրութիւնները աղբոցու տ-
ըլլալու և յառաջագիմութեան համար անտարակոյս
միտքանութիւն և սէր հարկաւոր է . ուստի մեր
կողմանէ ամենայն ջանքով անհրաժեշտ կըրտե-
մաղթեմք , որ այս քրիստոնէական առաքելութիւնը
չպակի երբեք մեր աղբային հոգաբարձուաց
վրայէն . քանզի առանց սիրոյ և միաբանութեան
անհրաժեշտ են ամէն կերպ կարգ ու կանոնները :

Կաղաքեմք և կը յորդորեմք աղբաւոր բար-
գիշեալ նորընտիր հոգաբարձուները , որ արժա-
նաւոր կերպիւ խնամք տանին սուրբ Ստորագրեան
գաղղիոյ յառաջող խնամութեանը վրայ . որ միակ
պարճանքն է Օմիւսիոյ հայազգի ժողովրդեան :

Գաղղիոյ կառավարութեան թղթատար շոգե-
նաւով , որ երէկ գիշեր հասաւ . Փարիզէն նոր
լուրեր ընկալանք մինչև ի 7—19 յունիսի , իսկ
Լոնտոնէն նոյն առթիւ հասած լուրերը ամսոյս
6—18էն են : Եւստիոյ նոր դէպ մը չկայ այս եր-
կու տէրութեանց մէջ : Վեհափառ Վեհթորիս
Թագաւորին հրամանագրոյն համեմատ Սեփին
Իրիդանիոյ աղբային խորհրդարանը երէկ այսինքն
ամսոյս 19—31ին բացուած պիտի ըլլայ :

Յիշեալ շոգենաւով Յունաստանէն հասած
վերջի լուրերը կըծանուցանեն , թէ անգղիական
նաւատորմի սկսեալ է խոտութեամբ վարուիլ
Յունաց վաճառականի նաւուց հետ . որոց եր-
թուեցութիւնը արդիւր է առայժմ : Եւստիոյ
ի գործը քանի կերթայ կըմեծնայ , և Զեքիեա-
կան Վեհթորիս անուն լրագիրը իւր թերթին մէջ
ի 14 յունիսի , կը ցարէ Յունաստանի կառա-
վարութեան այս յամուեալ ընթացքին վրայ ,
և կը յորդորէ աղբաւորաւոր , որպէս զի օր
յառաջ բարեկամութեան փոխան մը տայ Սեփին
Իրիդանիոյ պահանջանքը՝ առանց օգնութիւն
պատելու Ռուսաց և Գաղղիոյ կառավարութիւն
ներէն . որոնք անտարակոյս յառաջմանէ ծանո-
թութիւն ունեցած պիտի ըլլան , կըսէ այս դիպ-
ուածոյն վրայ . Եւստիոյ լրագիրը կը յորդորէ նաև ,
թէ Եւրեպիսիոյ տէրութեանը , որ Յունաստանի
պաշտպան և բարեբարն է , գէշութիւն ընելու
միտք չունի մեր աղբին , այլ իւր այս խիստ ըն-
թացքով կուզէ , ստիցեցունել Զեքիեական կա-
ռավարութեանը , թէ ինչպէս հարկանէ վարուիլ
իրենմէն մեծ և հզօր կառավարութեան մը հետ
և անոր պահանջանքը շարժամարհել :

ԵՐԵՎԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Չմիւսիս , 20 Յունիսի 1850 :

Եւստիոյ գործերը յաջողութեան մէջ են
ընդհանրապէս : Եւստիոյ ապրանք գիները .
Տարն : Կուղուի , այսօրուան արժէքը 230—240
ղուրուշ է ըստ տեսակին :

Բամբակ : Կուղուի լիսն 270—290 զուրուշ
կենդանաւոր՝ ապրանքին լաւութեանը համեմատ :

Փայտաւոր : Կատ կուղուի , և գիները միշտ
բարձրանալու վրայ են : Եւստիոյ տեսակին այս-
օրուան արժէքը՝ 70—85 զուրուշ է . իսկ Թիւրքեստի
տեսակինը՝ 113 զուրուշ :

Ղաթ : Կըրք վաճառու մը 18—18½ զուրուշ
եղաւ հօխան :

Սեփաք , Պայեամբուրի մետաքը գիւրաւու-
ճաւ է 125—126 զուրուշ հօխան :

Չիլի : Կըրք 220—225 զուրուշ :

Խաւիչ : Կատ կուղուի , վերջի վաճառու մը
850—860 զուրուշ եղաւ հարկու հօխան . բայց
այսօր այս գինով վաճառող չկայ , այլ 1000 զու-
րուշ կը պահանջեն :

Հրատարակելու տէր Լազարոս ,
Գրիգոր Վ . Պալատեան :

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐԵՎԵԼԱՅԻ ՄԱՍԻՆ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ